

**Witamy
jako pracobiorcę
w Norwegii!**

Polsk versjon

Wstęp

Jesteś mile widziany jako pracobiorca u nas w Norwegii. Na pewno warunki różnią się znacznie od tych, do których przywykłeś w swoim kraju. Być może już znasz niektóre “reguły gry” w norweskiej branży budowlanej?

W niniejszej broszurze chcemy cię poinformować o najważniejszych przepisach obowiązujących na miejscu pracy; czego możesz wymagać i jakie wymagania są stawiane tobie jako pracobiorcy. Znajomość tego rodzaju spraw ma dla ciebie duże znaczenie dla uzyskania zadowolenia z pracy i bezpiecznego środowiska pracy – na równi z Norwegami i współpracownikami z innych krajów.

Niniejsza broszura nie jest pełnym “zbiorem praw”; jest ona raczej przewodnikiem po głównych elementach norweskiego rynku pracy.

W końcowej części znajdziesz pożyteczne porady dotyczące osobistego wyposażenia ochronnego, zabezpieczenia przy pracy na wysokościach i z chemikaliami, instrukcji użytkownika, jak również porady dotyczące często używanych maszyn i wyposażenia.

Inspekcja Pracy jest po twojej stronie

Głównym zadaniem “Arbeidstilsynet” – norweskiej Inspekcji Pracy – jest udzielenie ci jako pracobiorcy poparcia i pomocy, aby uczynić twoje miejsce pracy jak najbezpieczniejszym. Inspekcja Pracy sprawdza, czy zakłady pracy spełniają wymagania norweskich przepisów dotyczących środowiska pracy. Inspektorzy z Inspekcji Pracy prowadzą nadzór nad przestrzeganiem praw i przepisów przez zakłady pracy na terenie całego kraju.

Jeśli warunki w miejscu pracy są niezgodne z obowiązującymi przepisami, inspektorzy mogą wydać nakaz polepszenia warunków, a w rażących przypadkach zatrzymać pracę.

Z Inspekcją Pracy możesz omawiać wszelkie problemy i stawiać pytania. Inspektorzy mają pełny obowiązek zachowania tajemnicy służbowej – również wobec twojego pracodawcy.

8 podstawowych reguł

1. Norweskie prawo dotyczy zarówno norweskich jak i cudzoziemskich pracobiorców.
2. Jako poszukujący pracy w Norwegii powinieneś posiadać pozwolenie na pobyt przed podjęciem pracy.
3. Jeśli jesteś pracownikiem wysłanym do Norwegii z zagranicznej firmy, musisz uzyskać pozwolenie na pobyt, jeśli zamierzasz tutaj pracować dłużej niż 3 miesiące.
4. Musisz mieć pisemną umowę o pracę.
5. Musisz posiadać norweską kartę podatkową.
6. Jako pracobiorca musisz się zatroszczyć o ubezpieczenie od uszkodzeń na tle zawodowym.
7. Powinieneś mieć zadowalające warunki mieszkaniowe.
8. Jako pracobiorca w branży budowlanej masz prawo do minimalnej stawki wynagrodzenia.

Możesz pracować na różnych warunkach zatrudnienia, jako:

- Zatrudniony w norweskim zakładzie pracy.
- Zatrudniony w cudzoziemskim zakładzie, ale wysłany do Norwegii w celu pracy na rachunek cudzoziemskiej firmy (pracownik oddelegowany).
- Zatrudniony przez norweskie lub zagraniczne biuro pośrednictwa pracy i wynajęty do innej działalności.
- Samodzielny przedsiębiorca (firma jednoosobowa).
Istnieje osobna broszura przeznaczona dla samodzielnych przedsiębiorców.

Jeśli masz pytania na temat twojego miejsca pracy lub chcesz uzyskać więcej informacji na tematy zawarte w niniejszej broszurze, możesz zadzwonić do Arbeidstilsynets svartjeneste (Służba Informacyjna Inspekcji Pracy),

telefon 815 48 222

poniedziałek – piątek w godz. 09.00 – 15.00. Możesz się też skontaktować z rzecznikiem ds. BHP / mężem zaufania w miejscu pracy.

Rzecznik ds. BHP

We wszystkich rodzajach działalności należy wybrać rzecznika ds. BHP. W szczególnych przypadkach można sporządzić pisemną umowę o innych rozwiązaniach w działalności z ilością zatrudnionych mniejszą niż 10 osób.

Zadania rzecznika BHP:

Rzecznik BHP dba o zachowanie bezpieczeństwa, zdrowia i prawidłowych warunków zatrudnienia pracobiorcy.

Rzecznik BHP troszczy się szczególnie o to, żeby:

- praca nie narażała pracobiorcy na niebezpieczeństwo
- urządzenia ochronne były zamontowane tam, gdzie tego wymagają przepisy, i żeby osobiste wyposażenie ochronne było dostępne.

Rzecznik BHP może zatrzymać pracę w razie bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia pracobiorcy.

Regionalni rzecznicy BHP

Oprócz systemu zakładowych rzeczników BHP stworzono system regionalnych rzeczników BHP. Regionalni rzecznicy BHP mają zapewnić zgodność warunków BHP w miejscach budowy z przepisami norweskiej ustawy o środowisku pracy.

Na dzień dzisiejszy w Norwegii działa 27 regionalnych rzeczników BHP. Są oni zatrudnieni w Fellesforbundet i w Norsk Arbeidsmandsforbund (nazwy norweskich organizacji pracowniczych) i działają na terenie całego kraju.

Mają te same obowiązki, co zwykli rzecznicy BHP.

Ryzyko wypadków i szkód zdrowotnych w branży budowlanej jest dość wysokie. Regionalni rzecznicy BHP pracują na miejscach budowy, również tam, gdzie w danym miejscu budowy działa wielu pracodawców.

Rolą regionalnych rzeczników BHP jest m. i. udzielanie pomocy pracownikom zatrudnionych w zakładach nie posiadających własnych rzeczników BHP.

Wszyscy rzecznicy BHP są w pełni związani tajemnicą zawodową – również w stosunku do twojego pracodawcy.

Arbeidsmiljøloven – Norweska ustawa o środowisku pracy

Celem ustawy o środowisku pracy jest między innymi:

- * zapewnienie prawidłowego środowiska pracy pod względem zdrowotnym i zawodowym, z pełnym zabezpieczeniem przed szkodliwym oddziaływaniem na fizyczne i psychiczne zdrowie pracownika.
- * zapewnienie przepisowych warunków zatrudnienia i równego traktowania w życiu zawodowym.

Pracodawca powinien zapewnić przestrzeganie postanowień ustawy o środowisku pracy

Jeśli masz problemy w pracy i uważasz, że należy coś skorygować, powinieneś najpierw porozmawiać z pracodawcą lub jego przedstawicielem.

Jeśli to nie pomaga, możesz się zwrócić o poradę do rzecznika BHP lub męża zaufania.

Możesz się zwrócić do pracodawcy o udostępnienie skróconej wersji ustawy o środowisku pracy w twoim języku.

Jeśli uważasz, że polecona ci praca nie może być wykonana bez narażenia cię na utratę życia lub zdrowia, powinieneś przerwać pracę.

Obowiązek współpracy pracobiorcy

Jako pracobiorca powinienes brać aktywny udział w pracach BHP w twoim zakładzie, przez przestrzeganie zakładowych reguł BHP, stosowanie obowiązkowego wyposażenia ochronnego i współdziałanie w unikaniu szkód zdrowotnych. Ważne jest też wykonywanie własnej pracy w sposób nie narażający innych pracowników na niebezpieczeństwo. Pamiętaj o tym, żeby natychmiast zawiadomić pracodawcę o brakach lub nieprawidłowościach mogących doprowadzić do zagrożenia życia lub zdrowia.

Ważne dla twojego zdrowia, środowiska i bezpieczeństwa na miejscu pracy

Wszelkie rodzaje działalności, posiadające zatrudnionych, muszą posiadać system zarządzający przestrzeganiem prawodawstwa BHP w zakładzie. Pracodawca jest odpowiedzialny za stworzenie i wdrożenie tego systemu w miejscu pracy. Reguły mają być dostępne w formie pisemnej. Instrukcja stanowiskowa powinna być dostępna w zrozumiałym dla pracownika języku. Celem jest monitorowanie w działalności zagrożeń i problemów pod względem BHP oraz wdrożenie procedur zapobiegawczych, tak, aby miejsce pracy było jak najbardziej pewnym i bezpiecznym.

Zakładowa służba zdrowia

Wszystkie przedsiębiorstwa w branży budowlanej w Norwegii są zobowiązane do posiadania zakładowej służby zdrowia niezależnie od ilości zatrudnionych.

Zakładowa służba zdrowia składa się z personelu ochrony zdrowia wspomagającego daną działalność przede wszystkim w pracy nad środkami zapobiegawczymi dotyczącymi zdrowia i środowiska pracy.

Co się stanie, jeśli zachoruję lub ulegnę uszkodzeniu?

Jeśli podlegasz norweskiemu opodatkowaniu i zostałeś zatrudniony w norweskim zakładzie co najmniej 4 tygodnie przed zwolnieniem chorobowym, masz prawo do zasiłku chorobowego. W przypadku uszkodzenia na tle zawodowym masz prawo do zasiłku chorobowego od pierwszego dnia.

Czy mogą mi wypowiedzieć pracę z powodu choroby / urazu?

Pracobiorca, który jest nieobecny w pracy z powodu wypadku lub choroby nie może zostać zwolniony z pracy z powodu doznanego uszkodzenia w ciągu pierwszych 12 miesięcy niezdolności do pracy.

Co się stanie, jeśli zostanę bezpodstawnie zwolniony lub wyrzucony z pracy?

Ustawa o środowisku pracy posiada postanowienia dotyczące rozwiązania stosunku pracy zarówno w przypadku wypowiedzenia jak i wyrzucenia (zwolnienia ze skutkiem natychmiastowym).

Warunkiem jest uprzednie zaistnienie stosunku pracy.

- Wypowiedzenie / wyrzucenie z pracy musi być dokonane w formie pisemnej i zawierać informacje o prawie pracobiorcy do żądania negocjacji i o prawie do wniesienia sprawy do sądu oraz o prawie do pozostania na stanowisku do rozstrzygnięcia sprawy.
- Pracodawca ma prawo do zwolnienia pracobiorcy z nakazem natychmiastowego opuszczenia stanowiska, jeśli pracobiorca dopuścił się poważnego naruszenia swoich obowiązków. Pracobiorca może zażądać odszkodowania, jeśli zwolnienie / wyrzucenie jest bezpodstawne. Jeśli uważasz, że zwolnienie / wyrzucenie jest bezpodstawne, powinieneś w terminie 2 tygodni wnieść żądanie o negocjacje. Rzecznik BHP w miejscu pracy może ci w tym pomóc.

Jeśli ty sam opuszczasz stanowisko nieprzepisowo, nie przestrzegając okresu wypowiedzenia, możesz zostać przez pracodawcę pociągnięty do odpowiedzialności za zapłacenie odszkodowania.

Umowa o pracę

Powinieneś mieć pisemną umowę o pracę z twoim pracodawcą. Norweska Inspekcja Pracy opracowała propozycję treści takiej umowy. Na stronach 14 – 15 znajdziesz kopię tej propozycji.

Pozwolenie na pobyt

Norwegii sześć miesięcy jako poszukujący pracy, ale musisz posiadać ważne pozwolenie na pobyt przed podjęciem pracy. Takie pozwolenie możesz otrzymać w miejscowej komendzie policji po złożeniu podania. Powinieneś posiadać pracę na pełnym etacie i wynagrodzenie zgodne z obowiązującą taryfą. Pozwolenie na pobyt może zostać wycofane, jeśli udokumentowanie spełnienia tych warunków nie jest możliwe.

Jeśli jesteś pracownikiem wysłanym do Norwegii przez zagraniczną firmę, musisz posiadać pozwolenie na pobyt, jeśli pracujesz w Norwegii dłużej niż trzy miesiące. W celu uzyskania pozwolenia na pobyt musisz przedstawić kontrakt między norweskim zleceniodawcą i twoim pracodawcą oraz twoją osobistą umowę o zatrudnieniu.

Więcej informacji na: www.udi.no

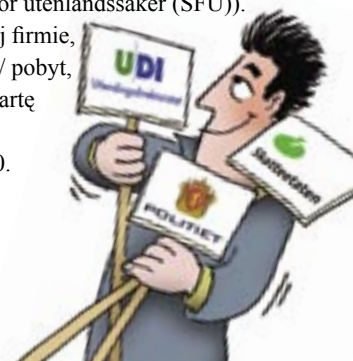
O podatku i pozwoleniu na pracę

Jeśli pracujesz na zlecenie w Norwegii, twój pracodawca jest zobowiązany do zawiadomienia Centralnego Urzędu Podatkowego dla Zagranicy (Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU)).

Jeśli jesteś zatrudniony w zagranicznej firmie, nie potrzebujesz pozwolenia na pracę / pobyt, ale mimo wszystko musisz posiadać kartę podatkową z SFU.

Więcej informacji: telefon 51 96 96 00.

postkassesfu@skatteetaten.no

Standard arbeidsavtale/ Standardowa umowa o pracę

Beholdes av arbeidsgiver – kopi til arbeidstaker/ Egzemplarz dla pracodawcy – kopia dla pracownika

Best nr. 903-POLSK
Polska wersja

1. Firma / Firma Nomen / Nazwa		Daglig leder / Dyrektor	
Adresse / Adress			
2. Ansatt / Pracownik Nomen / Imię i nazwisko			
Adresse / Adress			
3. Arbeidsglass / Umowa o pracę Adress / Adress			
4. Ansatt som arbeidsavtale / Umowa o pracę Adress / Adress			
5. Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling Følgende tilførelse / Utdeling / Utdeling / Utdeling			
Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling			
6. Ansatt som arbeidsavtale / Umowa o pracę Adress / Adress			
Utdeling / Utdeling / Utdeling / Utdeling			
Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling			
7. Ansatt som arbeidsavtale / Umowa o pracę Adress / Adress			
Utdeling / Utdeling / Utdeling / Utdeling			
Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling			
8. Ansatt som arbeidsavtale / Umowa o pracę Adress / Adress			
Utdeling / Utdeling / Utdeling / Utdeling			
Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling			
9. Ansatt som arbeidsavtale / Umowa o pracę Adress / Adress			
Utdeling / Utdeling / Utdeling / Utdeling			
Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling			
10. Ansatt som arbeidsavtale / Umowa o pracę Adress / Adress			
Utdeling / Utdeling / Utdeling / Utdeling			
Tilførelse / Tillegg / Utdeling / Utdeling			

Ubezpieczenie od uszkodzeń na tle zawodowym

Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Norwegii są zobowiązane do posiadania ubezpieczenia od uszkodzeń na tle zawodowym dla swoich pracowników. Jako firma jednoosobowa musisz się sam ubezpieczyć.

Warunki mieszkaniowe – nocleg / zakwaterowanie

Kwarta przeznaczona do dyspozycji pracobiorcy powinna być prawidłowo urządzona i utrzymana – zgodnie ze zwyczajnymi wymaganiami. Mieszkania w baraku mieszkalnym powinny posiadać pokoje jednoosobowe z WC i prysznicem dla każdego pokoju. Innego rodzaju zakwaterowania powinny z reguły posiadać jednoosobowe pokoje sypialne dla każdego lokatora i zadowalający dostęp do WC i prysznica

Pokój jadalny i wypoczynkowy

Jadalnia powinna być oddzielona od pralni i szatni i w miarę możliwości posiadać światło dzienne. Pokój jadalny i wypoczynkowy nie może być używany jako sypialnia.

Pracodawca odpowiada za utrzymanie czystości w ośrodku mieszkaniowym i w dziennych pomieszczeniach odpoczynkowych.

Obowiązujące warunki wynagrodzenia

Umowa Zbiorowa dla branży budowlanej obowiązuje w całym kraju. Od 1.1.2007 r. obowiązują następujące minimalne stawki wynagrodzenia:

Pracownik kwalifikowany ma prawo do minimum 132,25 Nok / godz.

Pracownik niewykwalifikowany bez stażu w branży: 118 Nok / godz.

Pracownik niewykwalifikowany z minimum rocznym stażem w branży: 123 Nok / godz.

Wynagrodzenie za nadgodziny jest również upowszechnione i powinno wynosić 50% dodatkowo za godziny do 21.00. Nadgodziny w godzinach 21.00 - 06.00 oraz w niedziele i dni świąteczne są opłacane 100% dodatkiem do stawki godzinowej.

Podróże służbowe, utrzymanie i nocleg oraz odzież robocza

blizszego uzgodnienia pokryć niezbędne wydatki na podróż za cały okres zlecenia oraz na stosowną ilość odwiedzin domu.

Pracodawca wysyłający pracobiorcę na zlecenie poza miejscem zamieszkania powinien uprzednio uzgodnić zasady dotyczące noclegu i utrzymania. Z reguły pracodawca zapewnia nocleg i utrzymanie, ale może być uzgodniona stała stawka dzienna (dieta), pokrycie wydatków za pokwitowaniem, itp.

Pracodawca zapewnia niezbędną odzież roboczą i obuwie ochronne dostosowane do pory roku i miejsca pracy.

Wypłata i potrącenia z wynagrodzenia

Podobnie jak inni pracownicy w Norwegii musisz płacić podatek i opłatę na ubezpieczenie społeczne. Twój pracodawca powinien wykonać te potrącenia i wpłacić je do odpowiednich urzędów. Oprócz tego pracodawca nie ma prawa ściągania od ciebie opłat – na przykład za nocleg i utrzymanie, odzież roboczą, transport itd., jeśli nie istnieje pisemna umowa między wami na ten temat.

Przy wypłacie wynagrodzenia powinieneś otrzymać pisemną informację o sposobie naliczania wynagrodzenia i o dokonanych potrąceniach.

Co robię, jeśli wypłata nie przychodzi?

W Norwegii wynagrodzenie jest zazwyczaj wpłacane na twój rachunek bankowy co 14 dni albo raz w miesiącu, jeśli nic innego nie zostało uzgodnione z pracodawcą. W każdym razie w dniu wypłaty pracodawca z reguły nie zalega z wynagrodzeniem za więcej niż 2 tygodnie.

Jeśli wynagrodzenie nie zostaje wypłacone w terminowo, powinieneś jak najszybciej podjąć kontakt z Inspekcją Pracy (Arbeidstilsynet) lub z Fellesforbundet albo Norsk Arbeidsmandsforbund (nazwy organizacji pracowniczych) w celu uzyskania porad dotyczących twojego dalszego postępowania. Jeśli pracodawca nie płaci tego, co ci jest winien, można wszcząć postępowanie upadłościowe. Jeśli zostanie stwierdzona upadłość pracodawcy, możesz otrzymać zaległą wypłatę oraz wynagrodzenie wypoczynkowe przez państwowy system gwarancji wynagrodzeń. Ale jeśli czekasz zbyt wiele dni zanim coś zrobisz, ryzykujesz, że twoje roszczenia ulegną przedawnieniu, w wyniku czego nie zostaną pokryte przez państwowy system gwarancji wynagrodzeń. Nie słuchaj zapewnień pracodawcy, że “wypłata będzie w ciągu tygodnia”.

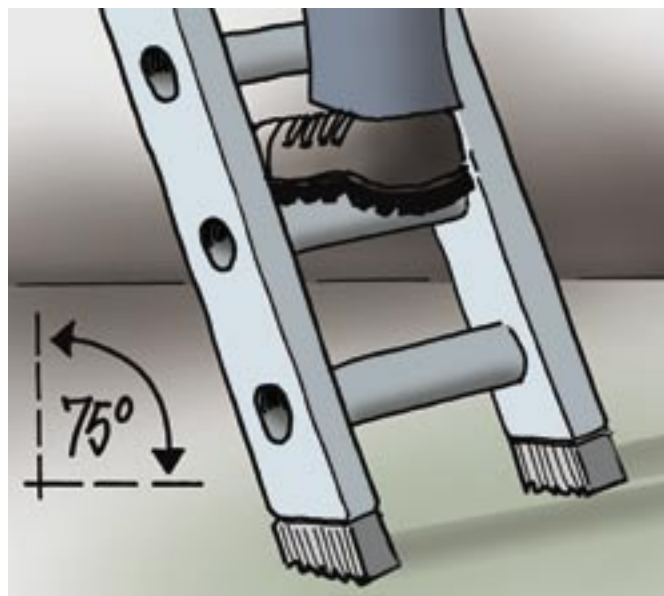
Jeśli twój pracodawca bankrutuje z innych powodów, możesz również otrzymać wynagrodzenie, do którego jesteś uprawniony, od państwowego systemu gwarancji wynagrodzeń. Twoje żądania powinny być w takim przypadku skierowane do syndyka masy upadłości. Inspektorzy Inspekcji Pracy mogą ci w tym udzielić pomocy.

Posłuż się tą listą kontrolną!

Niniejsza lista kontrolna jest prostym sprawdzianem dającym ci możliwość oceny warunków na twoim miejscu pracy i na ile korzystne są one dla ciebie. Nie powinno w nim być zbyt wiele “NIE” ...

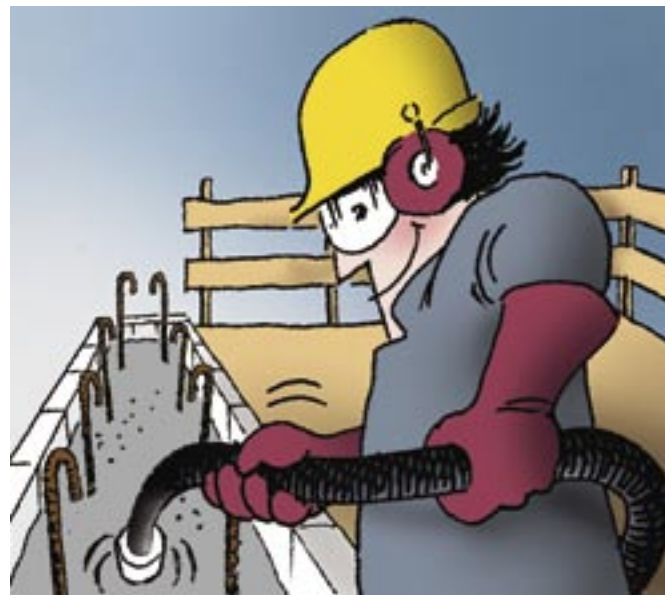
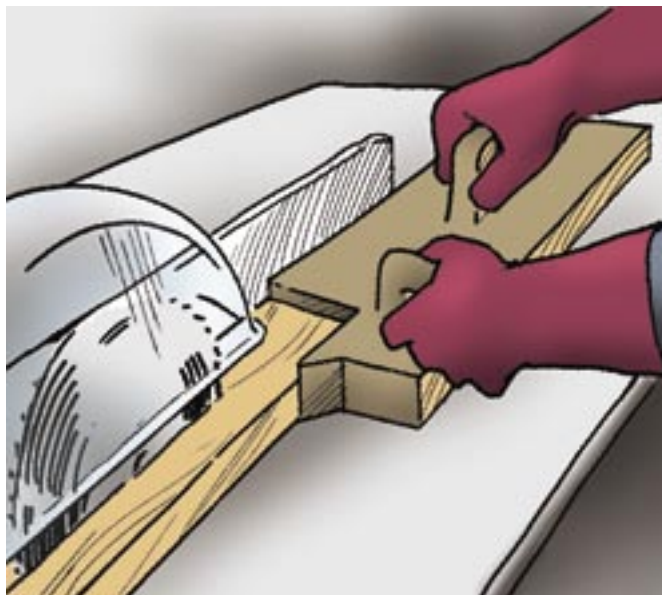
	TAK	NIE		TAK	NIE
Czy masz pisemną umowę o pracę z twoim pracodawcą?	☐	☐	Czy otrzymałeś zrozumiałą instrukcję wykonywania niebezpiecznej pracy?	☐	☐
Czy wiesz, kto jest rzecznikiem BHP na twoim miejscu pracy?	☐	☐	Czy pracodawca ubezpieczył cię od uszkodzeń na tle zawodowym?	☐	☐
Czy otrzymujesz od pracodawcy pisemną informację o wypłacie wynagrodzenia i dokonanych potrąceniach?	☐	☐	Czy postrzegasz swoje miejsce pracy jako pewne i bezpieczne?	☐	☐
Czy otrzymujesz przepisowe wynagrodzenie za nadgodziny?	☐	☐	Czy wiesz, jakie trujące lub szkodliwe środki są stosowane w twoim miejscu pracy i czy istnieje kartoteka tych środków?	☐	☐
Czy zostałeś przeszkolony w użyciu maszyn i wyposażenia, którymi się posługujesz w pracy?	☐	☐	Czy w sumie jesteś zadowolony z codziennych warunków pracy?	☐	☐
Czy otrzymałeś i stosujesz odpowiednie wyposażenie ochronne?	☐	☐			

Opracowane przez:

Byggenæringens
Landsforening
www.bnl.no

Maskinentreprenørenes
Forbund
www.mef.no

Norsk
Arbeidsmandsforbund
www.arbeidsmandsforbundet.no

Fellesforbundet
www.fellesforbundet.no

Arbeidstilsynet
www.arbeidstilsynet.no

Zarząd funduszu dla regionalnych rzeczników BHP w branży budowlanej sfinansował niniejszą broszurę i jest odpowiedzialny za jej wydanie.